

Ruiselede Schoutskruisestraat

Archeologienota: Programma van maatregelen.

Rapport Nr. 1251
Rapport DLV Nr. 119

Titel

Archeologienota Ruiselede Schoutskruisestraat: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Annelore Vromans & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

2022/00094 – Annelore Vromans

Projectnummer J. Verrijckt

2023-132

Projectnummer DLV

23-09478

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2023C304

Plaats en datum

Beerse, 31/03/2023

INHOUD

1	Administratieve gegevens	3
1	Gemotiveerd advies.....	4
1.1	Aanleiding vooronderzoek.....	4
1.2	Resultaten vooronderzoek	4
1.3	Afweging noodzaak verder onderzoek	5
2	Programma van maatregelen	7
3	Bibliografie.....	7

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2023-132
Projectcode DLV		23-09478
Projectcode Onroerend Erfgoed		2023C304
Locatie	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Ruiselede
	Deelgemeente	Ruiselede
	Straat	Schoutskruisestraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Ruiselede
	Afdeling	Ruiselede
	Sectie	F
	Percelen	339C, 337N, 338B
Coördinaten	Noordoost	X: 79 224 Y: 193 456
	Noordwest	X: 79 045 Y: 193 452
	Zuidoost	X: 79 260 Y: 193 303
	Zuidwest	X: 79 127 Y: 193 351
Oppervlakte plangebied		Ca. 16.483 m ²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 16.483 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 - Jeroen Verrijckt; 2022/00094 – Annelore Vromans

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen langsheen de Schoutskruisestraat te Ruiselede. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

1.2 Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Ruiselede. De naam 'Ruiselede' zou zijn oorsprong vinden in een Germaanse samenstelling van rietachtig (rus, ruis) en waterloop of helling (leda). Een andere hypothese verklaart de naam als Rus afgeleid van ruha of ruskjon (= ruig of met ruigte begroeid) en lede als hlipa (= lichte glooiing of heuvelrug) en zou dan betekenen een lichte glooiing begroeid met ruige gewassen. Op het 19de -eeuwse kaartmateriaal is doorheen het plangebied een veldweg aanwezig. Hierdoor is de verwachting op archeologische sites uit de nieuwe tijd en nieuwste tijd laag.

Het centrale en zuidelijke deel van de gemeente Ruiselede behoort fysisch-geografisch tot het zandlemige Plateau van Tielt. In het noordelijke grondgebiedsdeel is er een min of meer duidelijke overgang naar het zandige Houtland. Centraal situeert zich de zogenaamde depressie van Poeke-Blauwhuis waarin zich het beekdallandschap van de Poekebeek bevindt, met - van noord naar zuid - de Wantebeek, de Klaphullebeek, de Kapellebeek-Vlaagtbeek en de Bundingsbeek-Reigerbeek als voornaamste zijvertakkingen. Ten noorden verheft zich een zandige cuesta of asymmetrische heuvelrug die zich als zogenaamd erosiereliëf uitstrekt van Hertsberge tot Lotenhulle en waarop zich de zogenaamde oude veldgebieden van Aalter. De waterlopen behoren allen tot het deelstroombekken van de Poekebeek en wateren in essentie oostwaarts af naar het Schipdonkkanaal of Afleidingskanaal van de Leie (bekken van de Gentse Kanalen). De zandige heuvelrug tussen Hertsberge en Lotenhulle en ten noorden van de parochies Doomkerke en Kruiskerke, fungeert als waterscheidingskam (zie Schobbejakshoogte/ Kruisebergen/ Hooggoed/ Zandberg). De historische loop van de Poekebeek/ Oude Kale (voorheen ook Poucke en Calene) maakt deel uit van het vroegere stroomgebied van de Durme (monding in de Schelde te Tielrode). Door de landmeter werd het volledige terrein reeds opgemeten in 2023. Dit zal dus een recenter beeld weergeven dan de DHM die in 2016 werd opgemaakt. Er zijn echter geen veranderingen te zien. Het terrein bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 19,04 en 21,7 m + TAW. De vijver is logischerwijs het laagste punt, maar over het algemeen loopt het terrein zachtjes af van het westen naar het oosten toe.

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als (matig droge of) natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont of zonder profiel. Gelet op de landschappelijke ligging, in een omgeving met enkele beekvalleien en verscheidene vennen, is er een hoge verwachting voor steentijdartefactensites aanwezig.

Binnen een straal van 1000m werd slechts één CAI-melding aan te duiden. Het gaat hierbij om sterk verstoorde kuilen met grijs en rood aardewerk uit de laatmiddeleeuwse periode. Mogelijk staat dit in verband met verdwenen bewoning aan de Smissestraat. In de directe nabijheid van het plangebied werden geen archeologienota's opgemaakt. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er slechts weinig, goed onderzochte, archeologische sites aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied. Dit is vermoedelijk niet te wijten aan het ontbreken van archeologische sites. Waarschijnlijk is dit te wijten aan het ontbreken van recente, grootschalige ontwikkelingen waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Op basis van de gekende archeologische en historische waarden, is er een zekere, doch ongekende verwachting voor sites vanaf de steentijd. De verwachting voor sites uit postmiddeleeuwen is eerder laag.

De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van de vijver en het uitspreiden van de gedolven grond op de rest van het terrein. Het terrein is opgedeeld in drie zones: nivellering (werkzone 1; 15.431 m²), aanleg gracht (werkzone 2; 33 m²) en waterbufferbekken (1.019 m²). De bestaande biologisch waardevolle poel heeft een watervolume van 174 m³. Deze wordt uitgebreid met 1.019 m², waarbij tot op een diepte van ca. 4m wordt uitgediept. Hierdoor wordt een extra watervolume van 2.576 m³ gecreëerd. De vrijgekomen grond wordt bovenop het bestaande maaiveld uitgespreid over een oppervlakte van 15.431 m², met een gemiddelde opgehoogde hoogte van 19cm. Voor de aanleg van de gracht in het noorden wordt 11 m³ uitgegraven langsheen de perceelsgrens om aan te sluiten op een andere bestaande gracht. Hieruit kan geconcludeerd worden dat enkel ter hoogte van de uitbreiding van de vijver en de aanleg van de gracht impact komt. Doordat de gedolven aarde enkel op het maaiveld gelegd wordt, komt er geen bodemimpact. Er komt wel impact ter hoogte van de aan te leggen gracht en de uit te breiden vijver. De oppervlakte van de nieuwe gracht is echter maar 33 m² en zou verder onderzoek dus ook niet nuttig en bijgevolg niet noodzakelijk zijn. De uit te breiden vijver heeft een oppervlakte van 1.019 m², eveneens een te kleine oppervlakte waarbij verder onderzoek niet nuttig noch noodzakelijk zal zijn.

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden. Gelet op het ontbreken van impact of de te kleine oppervlaktes voor nuttig verder onderzoek, is er een laag potentieel op kennisvermeerdering aanwezig.

1.3 Afweging noodzaak verder onderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat de impact van de geplande werken te gering is om gedegen archeologisch onderzoek uit te voeren.

Na een fase in het vooronderzoek volgt geen verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd is om (Code van Goede Praktijk, p. 31):

~~1. Een archeologienota of nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft, of;~~

2. Een archeologienota of nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft (doordat de geplande bodemingrepen geen impact hebben op het eventueel

aanwezige erfgoed of doordat verder onderzoek van het aanwezige erfgoed geen nuttige kenniswinst zou opleveren), of;

~~3. Een archeologienota of nota op te maken die de noodzaak voor een archeologische opgraving staft én een plan van aanpak hiervoor biedt, of;~~

~~4. Een archeologienota of nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud in situ staft én een plan van aanpak hiervoor biedt.~~

Op basis van bovenstaande argumentatie word een advies gegeven om de terreinen vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Hierbij rekening houdend dat de geplande werken amper impact op de bodem zullen hebben, adviseert DLV / J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is het ontbreken van impact op het terrein ofwel de te kleine oppervlakte van de zones met impact. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er zijn geen aanwijzingen voor de aan- of afwezigheid van een archeologische site.
- Voldoende info over kennispotentieel en technische haalbaarheid project: Doordat de gedolven aarde enkel op het maaiveld gelegd wordt, komt er geen bodemimpact. Er komt wel impact ter hoogte van de aan te leggen gracht en de uit te breiden vijver. De oppervlakte van de nieuwe gracht is echter maar 33 m² en zou verder onderzoek dus ook niet nuttig en bijgevolg niet noodzakelijk zijn. De uit te breiden vijver heeft een oppervlakte van 1.019 m², eveneens een te kleine oppervlakte waarbij verder onderzoek niet nuttig noch noodzakelijk zal zijn. DLV / J. Verrijckt bvba geeft dan ook het advies om de terreinen vrij te geven.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 BIBLIOGRAFIE

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.